

Nr 184.

Av herr **Elmgren**, om anslag till nationalmuseum för anordnande av s. k. vandringsutställningar i landsorten.

Under en lång följd av år har riksdagen beviljat anslag till nationalmuseum för anordnande av vandringsutställningar i landorten. 1926 höjdes anslaget från 3 000 till 5 000 kronor, 1929 till 7 000 och 1930 till 8 500 kronor för att 1933 med hänsyn till det budgetära läget indragas. 1936 uppfördes anslaget åter i staten, och dåvarande departementschefen framhöll härvid, att det skulle vara beklagligt om statens centrala konstmuseum begränsades till att bliva ett exklusivt huvudstadsmuseum, i vars rika konstskatter landet i övrigt ej skulle erhålla någon del, och vitsordade, att utställningarna mötts med stort intresse ute i landet och i hög grad bidragit till att stimulera konstintresset även bland folkgrupper, som tidigare stått främmande härför. 1937 underströkos dessa synpunkter, och departementschefen yttrade: »Jag skattar denna verksamhet så högt, att jag är beredd att förorda, att anslaget höjes till det högsta belopp, med vilket det förut utgått, nämligen 8 500 kronor.»

När kriget började, indrogs åter detta anslag och har sedan icke uppförts i staten. Av detta framgår, att statsmakterna ansett, att anslag till detta ändamål visserligen i normala tider är i hög grad angeläget, men dock hör till sådana, vilka under kristider i första hand kunna reduceras och helt indragas. En annan uppfattning om kulturvärdenas betydelse under påfrestande tider har emellertid på senare tid alltmer börjat genomtränga folkmedvetandet, och riksdagen har till och med beviljat medel till nya kulturella ändamål i syfte att under kriget stärka vårt folks andliga motståndskraft. I förordet till åttonde huvudtiteln i årets statsverksproposition framhåller också departementschefen, att den beskärning av kulturanslagen, som ägde rum i krigets början, om den en längre tid bibehålles, kan åstadkomma allvarliga skador för vår kultur och åstadkomma vad man på andra områden kallar kapitalförtäring.

Att departementschefen ej upptagit här ifrågavarande anslag i årets stat är emellertid naturligt, när ingen framställning härom kommit från nationalmuseum. Men även detta är förståeligt i ett läge då museet i första hand anser sig behöva höjda anslag för ändamål, som det anser mer angelägna.

Om riksdagen denna gång själv skulle taga initiativet till återuppförandet av detta anslag i staten och sätta nationalmuseum i tillfälle att fortsätta och om möjligt vidga denna för landsbygdens kulturella liv så betydelsefulla verksamhet, skulle säkerligen både departementschefen och nationalmuseets ledning hälsa detta med tillfredsställelse.

I detta sammanhang är det kanske lämpligt att framhålla önskvärdheten av att nationalmuseum kunde undersöka möjligheten av att i sin verksamhet i ännu högre grad komma i kontakt med den stora allmänheten ute på landsbygden och då särskilt ungdomen. Experimentet med utställningar i ambulera järnvägsvagnar, som på sin tid prövades, borde återupptagas med hänsyn till alla de samhällen, som sakna lämpliga utställningslokaler. Likaså borde undersökas, i vad mån det vore möjligt att genom depositioner av och föreläsningar om konst i våra folkhögskolor nå de stora skaror av bildningssökande ungdom, som där varje år samlas.

Med anförande av dessa synpunkter och med hänsyn till det stora intresse, som vid denna riksdag redan lagts i dagen för landsbygdens problem — som naturligen även bör omfatta dess kulturproblem — och det vaknande intresse även för konsten, som gör sig gällande bland i främsta rummet ungdomen ute i landet, vågar jag därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta att som reservationsanslag under åttonde huvudtiteln uppföra en summa av 8 500 kronor till nationalmuseum för ordnandet av vandringsutställningar i landsorten.

Stockholm den 22 januari 1944.

Bengt Elmgren.
